

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ז, 2007
מספר השאלון: 221,022106

היסטוריה

(לימודי חובה – חלק ב)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

עליך לענות על שאלות מהפרק הראשון ומהפרק השני,

ועל שאלות מהפרק השלישי או מהפרק הרביעי.

פרק ראשון — (25x1) — 25 נקודות

פרק שני — (20x2) — 40 נקודות

פרק שלישי או פרק רביעי — (10x1 + 25x1) — 35 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: (1) ענה על השאלות על פי ההנחיות ועל פי מה שלמדת.

(2) קרא את השאלות בעיון, וענה אך ורק על מה שנשאלת.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – בין שתי מלחמות העולם (25 נקודות)

בפרק זה ארבעה נושאים, ובכל נושא שתי שאלות.

ענה על אחת מהשאלות 1-8.

ברית-המועצות

1. א. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

התכנית הכלכלית החדשה עיקרה הוא בזה שהיא בנויה על נסיגה זמנית מעקרונות הקומוניזם. לפי תכנית זו החקלאים יכולים למכור חלק מהתוצרת שלהם בשוק החופשי. התכנית מעניקה הנהות וויתורים להון זר ומאפשרת השקעות פרטיות.

(מעובד על פי כתבי לנין, 1921)

הצג את השינויים הכלולים בתכנית הכלכלית החדשה (הנא"פ), על פי הקטע ועל פי מה שלמדת. הסבר במה שינויים אלה הם נסיגה מעקרונות הקומוניזם. (15 נקודות)

ב. הסבר מדוע התנגד השלטון הסובייטי לציונות, והצג פעולה אחת שנקט השלטון נגד הפעילות הציונית. (10 נקודות)

2. א. הצג שלוש פעולות מתחומים שונים שנכללו בתכניות החומש שיזם סטלין, והסבר מה הוא רצה להשיג באמצעות כל אחת מהפעולות שהצגת. (15 נקודות)

ב. הצג שלושה צעדים שנקט השלטון הסובייטי במאבקו נגד הביטויים של לאומיות יהודית בשנות ה-30. (10 נקודות)

פולין

3. א. הסבר את הקשיים שהיו לפולין לקיים שלטון דמוקרטי יציב בין שתי מלחמות העולם. (13 נקודות)

ב. הצג שני שינויים שחלו במעמד החוקי-משפטי של היהודים עם הקמת פולין החדשה, והבא דוגמה לכל אחד מהשינויים. (12 נקודות)

4. א. הסבר שני קשיים שהיו לפולין בין שתי מלחמות העולם בתחום הכלכלה, והצג שני צעדים שבאמצעותם ניסתה פולין להתמודד עם קשיים אלה. (15 נקודות)

ב. הסבר שני הבדלים בין ה"בונד" ובין התנועה הציונית בפולין. (10 נקודות)

ארצות-הברית

5. א. הצג שני ביטויים למגמת השמרנות וההסתגרות בארצות-הברית בשנות ה-20, והסבר במה הם מבטאים מגמה זו. (15 נקודות)
- ב. הצג שלושה שינויים שחלו בחיי היהודים בארצות-הברית בין שתי מלחמות העולם, בתחומים: דמוגרפיה, כלכלה וחינוך (שינוי אחד בכל תחום). (10 נקודות)
6. א. הצג שניים מהצעדים שנקט הנשיא רוזוולט כדי לפתור את המשבר הכלכלי, והסבר במה צעדים אלה מבטאים את עקרונות ה"ניו-דיל". (15 נקודות)
- ב. קרא את הקטע שלפניך מתוך מצע קולומבוס (1937), וענה על השאלה שאחריו. חובתה של היהדות כולה לסייע בבניין [ארץ-ישראל] כמולדת יהודית, מתוך מאמץ להפכה לא רק מקלט לנדכאים, אלא גם מרכז של תרבות והיי רוח יהודיים.
- (מתוך: א' גרטנר, היישוב היהודי בארצות-הברית מראשיתו עד ימינו, הקיבוץ המאוחד, תש"ס, עמ' 113)
- הצג את העמדה של התנועה הרפורמית כלפי ארץ-ישראל, כפי שהיא באה לידי ביטוי בקטע, והסבר במה עמדה זו שונה מהעמדה הקודמת שהייתה לתנועה הרפורמית בנושא זה. (10 נקודות)

צרפת

7. א. הצג את מדיניות הביטחון של צרפת בין שתי מלחמות העולם. הסבר כיצד השפיעו שתיים מתוצאות מלחמת העולם הראשונה על מדיניות זו. (13 נקודות)
- ב. הסבר את עמדתם של היהודים הוותיקים בצרפת בנוגע לשניים מהנושאים: הרעיון הציוני, המאבק באנטישמיות, מעורבות פוליטית. (12 נקודות)
8. א. הסבר את העמדה של הממשל בצרפת בשאלת ההגירה אליה, בשנות ה-20. מהו השינוי שחל בעמדה זו בשנות ה-30, ומדוע? (15 נקודות)
- ב. לפניך קטע שכתב סופר צרפתי. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.
- מאות אלפי היהודים האשכנזים האלה שנמלטו מפולין או מרומניה מתעקשים לשמור על בדלנותם, מנשלים את אנשינו מכל מקצועות המלאכה הזעירה - הלבשה, הנעלה, פרוונות, רצענות, וכך, דחוסים בעשרותיהם בתוך חדרים, הם חומקים מכל הקירה, בדיקה או מפקד, מרשויות המס ומן העבודה... ומטילים על בתי ההולים שלנו עומס רב.
- (מעובד מתוך: ר' פוזננסקי, להיות יהודי בצרפת 1939-1945, יד ושם, ירושלים, 1999, עמ' 30-31)
- הסבר שתי טענות שמעלה הסופר הצרפתי נגד היהודים "הזרים" בצרפת.

(10 נקודות)

פרק שני – גרמניה בימי הרייך השלישי,**מלחמת העולם השנייה והשואה (40 נקודות)**

בפרק זה עליך לענות על **שתי שאלות**, לפי אחת מהאפשרויות האלה:
 ענה על שתיים מהשאלות 9-11.
או
 ענה על אחת מהשאלות 9-11, ועל אחת מהשאלות 12-13.
 (לכל שאלה – 20 נקודות)

9. גרמניה הנאצית בשנים 1933-1934

- א.** הסבר במה סייעו שרפת הרייכסטאג ו"ליל הסכינים הארוכות" לבניית המשטר הנאצי בגרמניה. (10 נקודות)
- ב.** לפניך קטע שפרסמה ההנהגה היהודית בגרמניה בספטמבר 1933. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

ביטחוננו הכלכלי נלקח מאתנו, נחסמה בפנינו הדרך לעבודה ולפרנסה על אדמת גרמניה. בתהום הפעולה שנשאר לנו, עלינו להוציא את הפרט מבדידותו בעזרת התחברות מקצועית והתאגדות, היכולות להעלות כוחות קיימים ולתת סעד לחלש. כמו כן, עלינו להכין לנוער שלנו מרחב חדש, למצוא דרכים חדשות בארץ-ישראל ובמקומות אחרים.

(מעובד מתוך: ג' גריף, **בימי שואה ופקודה**, יח' 6, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 46-47)

הצג את הקשיים של יהודי גרמניה בשנתיים הראשונות לשלטון הנאצי, וציין את הדרכים שהציעה ההנהגה היהודית להתמודדות עם קשיים אלה. בתשובתך **היעזר בקטע**. (10 נקודות)

10. "הסדר החדש"

הסבר את רעיון "הסדר החדש" שרצו הנאצים להשליט באירופה, והצג שלושה צעדים שהם נקטו כדי לקדם רעיון זה. (20 נקודות)

11. התמודדות עם קשיי החיים בגטו

א. כיצד סייעו חברי היודנראט ליהודים להתמודד עם קשיי החיים בגטו? הסבר בעזרת שתי דוגמאות. (10 נקודות)

ב. קרא את הקטע שלפניך מדבריו של נער בן 14 בגטו לודז', וענה על השאלה שאחריו.

פתאום היה טעם אפילו לחיי היום-יום בגטו האפור והעצוב. היה למה לצפות במשך היום. בערב יהיה מפגש... בשעות אלו הגטו מסביב לא היה קיים. כאשר ישבנו במעגל ושרנו שירי מולדת היה זה כאילו העברנו את עצמנו לאחד הקיבוצים או המושבות בארץ-ישראל. כלום אפשר בגטו להלום על אושר גדול מזה?

(מעובד על פי ש' חולבסקי, **על הנוער היהודי שהיה**, ילקוט מורשת, עמ' 147)

על פי הקטע, הצג את פעילות חברי תנועות הנוער בגטו, והסבר במה הן סייעו לחבריהן להתמודד עם המציאות בגטו עד תחילת ביצוע "הפתרון הסופי".

/המשך בעמוד 5/

(10 נקודות)

ש"ם לב: מותר לענות רק על אחת מהשאלות 12-13.

12. יהודי צפון אפריקה במלחמת העולם השנייה

- א. הצג שלושה צעדים נגד היהודים, שנקט ממשל וישי אן השלטון הפשיסטי האיטלקי בשנים 1940-1942, במדינה שלמדת עליה (מרקו אן אלג'יריה אן לוב).
(10 נקודות)
- ב. הצג את הפעולות של היהודים בתגובה למדיניות השלטון נגדם, במדינה שכתבת עליה בסעיף א. (10 נקודות)

13. יהודי תוניסיה בימי הכיבוש הנאצי (נובמבר 1942 עד מאי 1943)

- א. הסבר שלושה גורמים שהשפיעו על מדיניות הנאצים נגד היהודים בתוניסיה בימי הכיבוש הנאצי. (10 נקודות)
- ב. הצג שלושה צעדים שנקטו הנאצים כלפי היהודים בתוניסיה. (10 נקודות)

עליך לענות על שאלות באחת משתי האפשרויות:

אפשרות א' – פרק שלישי (בעמודים 6-7) **א** אפשרות ב' – פרק רביעי (בעמודים 8-9).

שים לב: יש לענות על שאלות מאפשרות אחת בלבד.

פרק שלישי – אפשרות א' (35 נקודות)

ענה על שתי שאלות:

על אחת מהשאלות בנושא ההרחבה על השנים 1945-1950 (שאלות 14-16),

ועל אחת מהשאלות ביחידת הגישור על המזרח התיכון ומדינת ישראל משנות ה-50

עד שנות ה-70 (שאלות 17-19).

נושא הרחבה: נושאים נבחרים מתולדות ישראל והעמים 1945-1950

ענה על אחת מהשאלות 14-16 (25 נקודות).

14. "המלחמה הקרה"

א. קרא את הקטע שלפניך מתוך זיכרונותיו של טרומן, נשיא ארצות-הברית, וענה על

השאלה שאחריי.

ניכר היה שהרוסים החליטו לסלק אותנו מברלין [...] כדי להישאר שם, היינו צריכים להפגין הפגנת כוח. אך תמיד הייתה סכנה שתגובת הרוסים תגרור מלחמה. היינו צריכים להכיר באפשרות, שהרוסים יעשו בכוונה את פרשת ברלין תירוץ למלחמה. אך הסכנה הקרובה יותר הייתה, שאיזה טייס רוסי, שאצבעו קלה על הזהק [...] יגרום לתקרית העלולה להצית את חבית אבק השרפה.

(מעובד על פי זיכרונותיו של ה"ס טרומן, פרק ב')

הסבר ממה חשש הנשיא טרומן, על פי הקטע, וכיצד פעלה ארצות-הברית בתגובה

למצור הרוסי על ברלין. (15 נקודות)

ב. כיצד הסתיים משבר ברלין, ומה הייתה השפעתו על היחסים בין המעצמות?

(10 נקודות)

15. העברת שאלת ארץ-ישראל לדיון באו"ם

א. הסבר את השיקולים שהשפיעו על בריטניה להעביר את שאלת ארץ-ישראל לדיון

באו"ם (פברואר 1947). (17 נקודות)

ב. הצג את ההחלטה שהתקבלה באו"ם בשאלת ארץ-ישראל, בכ"ט בנובמבר 1947.

(8 נקודות)

16. השלב השני של מלחמת העצמאות

- א. תאר את היערכות מדינת ישראל בזמן ההפוגה הראשונה (11/6/48 - 9/7/48).
(12 נקודות)
- ב. בחר באחד מהמבצעים: "מבצע יואב" (15 באוקטובר, 1948), "מבצע חירם" (29 באוקטובר, 1948), "מבצע חורב" (22 בדצמבר 1948).
הסבר את המטרות, והצג את ההישגים של המבצע שבחרת. (13 נקודות)

יחידת גישור: המזרח התיכון ומדינת ישראל משנות ה-50 עד שנות ה-70

- ענה בקצרה על אחת מהשאלות 17-19 (10 נקודות).
17. הצג שלושה קשיים של מדינת ישראל בקליטת העולים בשנות ה-50.
18. הצג שתי השפעות של מלחמת ששת הימים על מדינת ישראל בתחומים שונים.
19. הצג שתי השפעות של מלחמת יום הכיפורים על החברה בישראל.

פרק רביעי – אפשרות ב' (35 נקודות)

ענה על שתי שאלות:

על אחת מהשאלות בנושא ההרחבה על המזרח התיכון ומדינת ישראל משנות ה-50

עד שנות ה-70 (שאלות 20-22),

ועל אחת מהשאלות ביחידת המבוא על השנים 1945-1950 (שאלות 23-25).

נושא הרחבה: המזרח התיכון ומדינת ישראל משנות ה-50 עד שנות ה-70

ענה על אחת מהשאלות 20-22 (25 נקודות).

20. מצרים בתקופת שלטונו של נאצר

א. הסבר את המטרות של נאצר במדיניות הפנים של מצרים, והצג שני צעדים שנקט כדי

להגשים מטרות אלה. (12 נקודות)

ב. הסבר מה היו המטרות של נאצר במדיניותו התוקפנית כלפי מדינת ישראל, והצג שני

צעדים שנקט בחודש מאי 1967, המבטאים מדיניות זו. (13 נקודות)

21. עלייה וקליטה

א. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

מדינת ישראל לא הייתה מוכנה בשום תחום לקליטת העלייה הגדולה. כולנו גיששנו באפלה.

לא היה לנו הזמן הדרוש ולא הכלים, לא ידענו מה הן נורמות החיים, המנהגים, השפות [...]

בעיקר של העולים מארצות המזרח.

(מעובד מתוך: לי אליאב, 40 שנה לתחילתה של העלייה הגדולה – המפעל הציוני,

היהודי והאנושי הגדול ביותר, סקירה חודשית, 1987, עמ' 18)

על פי הקטע, הסבר את הקשיים של מדינת ישראל בתהליך קליטת העולים

בשנות ה-50. (15 נקודות)

ב. הסבר במה אירועי ואדי סאליב (1959) הם ביטוי לקשיי הקליטה של עולים בעשור

הראשון לקיום המדינה. (10 נקודות)

22. מלחמת יום הכיפורים

א. הסבר את המטרות שהנחו את סאדאת, נשיא מצרים, לצאת למלחמה נגד ישראל

באוקטובר 1973. (10 נקודות)

ב. הסבר מדוע הופתעה מדינת ישראל כאשר החלה מלחמת יום הכיפורים (אוקטובר

1973), והצג שני קשיים שנוצרו בזמן המלחמה בגלל הפתעה זו. (15 נקודות)

יחידת מבוא: נושאים נבחרים מתולדות ישראל והעמים 1945-1950

ענה בקצרה על אחת מהשאלות 23-25 (10 נקודות).

23. הסבר מדוע תמכה ארצות-הברית בהצעת החלוקה שהתקבלה באו"ם בכ"ט בנובמבר 1947.

24. הצג שני קשיים של היישוב היהודי בשלב הראשון של מלחמת העצמאות.

25. הצג שתי בעיות שלא נפתרו גם לאחר החתימה על הסכמי שביתת הנשק.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך